

Raadsvoorstel

Onderwerp	BD 015 - Handhaving geheimhouding eerste screening integriteitsmelding
-----------	---

Raadsnummer	BD 015
Portefeuillehouder	Burgemeester ing. N.H.C. (Nicole) Ramaekers
Team	Juridische Zaken
Datum collegevergadering	
Datum commissievergadering	
Commissie	
Besluitvorming raad	Donderdag 23 oktober 2025

Samenvatting

Zoals bekend heeft Bureau Integriteit een eerste screening uitgevoerd naar aanleiding van een integriteitsmelding ten aanzien van wethouder Last.

De burgemeester heeft op basis van deze eerste screening besloten geen feitenonderzoek in te stellen en heeft de conclusie van BING openbaargemaakt op 26 februari 2025. Op de rest van het document heeft de burgemeester geheimhouding gelegd.

Zowel de raad, de melders (Burger Alliantie) en degene waar de melding tegen gericht was hebben begin dit jaar kennis mogen nemen van de inhoud van de eerste screening.

Een tweetal verzoekers hebben vervolgens middels een Woo-verzoek verzocht om de eerste screening openbaar te maken voor eenieder.

Een (Woo) verzoek om openbaarmaking van documenten waarop geheimhouding rust dient tevens opgevat worden als een verzoek om opheffing van die geheimhouding. Naar aanleiding van een bezwaarprocedure blijkt dat de opheffing van de geheimhouding niet bij de burgemeester rust maar bij de raad.

Daarom verzoekt de burgemeester de raad een besluit te laten nemen ten aanzien van de geheimhouding met betrekking tot de eerste screening van BING. Opmerking verdient dat de bevindingen van BING niet ter discussie staan maar slechts de procedurele aspecten van de geheimhouding.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

De geheimhouding ten aanzien van de eerste screening integriteitsmelding te handhaven;

Inleiding

Op 29 januari 2025 heeft de Burger Alliantie Gulpen-Wittern (hierna: Burger Alliantie) een integriteitsmelding gedaan ten aanzien van wethouder Last. Op deze melding is het Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Gulpen-Wittern 2021 (hierna: het Protocol) van toepassing. Op basis van artikel 4 van dit Protocol dient de burgemeester een eerste screening van de integriteitsmelding te doen. De burgemeester heeft deze eerste screening laten uitvoeren door Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (hierna: BING). BING heeft de melding getoetst aan de punten zoals deze staan omschreven in artikel 4 van het Protocol en heeft geconcludeerd dat de melding onvoldoende aanleiding gaf om een nader feitenonderzoek naar de bestuurlijke integriteit van wethouder Last in te stellen. BING heeft haar bevindingen van de eerste screening neergelegd in een rapport.

De burgemeester heeft op basis hiervan besloten geen feitenonderzoek in te stellen en heeft de conclusie van BING openbaargemaakt op 26 februari 2025. Op de rest van het document heeft de burgemeester geheimhouding gelegd ingevolge de artikelen 87 Gemeentewet jo. 5.1 tweede lid onder e en i Wet open overheid (Woo). De burgemeester heeft uw raad destijds in de gelegenheid gesteld om het volledige document onder geheimhouding te komen inzien bij de griffie.

De Burger Alliantie is het niet eens met de beslissing van de burgemeester om geen nader feitenonderzoek in te stellen en hebben zich daarom, conform het Protocol, gewend tot het Presidium. De Burger Alliantie heeft het Presidium op 24 maart 2025 verzocht om de beslissing van de burgemeester te heroverwegen. Op 7 april 2025 heeft het Presidium besloten de beslissing van de burgemeester in stand te laten en geen nader feitenonderzoek in te stellen.

De burgemeester heeft vervolgens een tweetal Woo-verzoeken ontvangen met het verzoek tot openbaarmaking van de eerste screening van BING. Een Woo-verzoek impliceert volgens vaste rechtspraak van de Raad van State ook een verzoek tot heroverweging van oplegging van de geheimhouding. Gelet op het feit dat uw raad het document onder geheimhouding heeft mogen inzien, is het aan de gemeenteraad om te beslissen of de geheimhouding ten aanzien van de eerste screening van BING in stand blijft (artikel 89 derde en vierde lid Gemeentewet). Dit betekent dat de burgemeester het verzoek aan uw raad voorlegt om te beslissen of opgelegde geheimhouding al dan niet in stand blijft.

Hierbij wil de burgemeester enkele overwegingen meegeven, die ertoe hebben geleid dat zij is overgegaan tot oplegging van de geheimhouding op de eerste screening van BING. Deze worden hieronder beschreven.

Beoogd effect / doelstelling

Integriteit is een groot goed. Integer handelen is essentieel voor het functioneren van een organisatie. Conform de werking van de Woo en het protocol wordt de raad verzocht de geheimhouding op het rapport te handhaven.

Argumenten

1.1. Integriteit is de ruggengraat van een betrouwbare en goed functionerende overheid. Integriteit kan het vertrouwen in de overheid maken of breken. Er zijn regels en gedragscodes ontwikkeld om die integriteit zoveel mogelijk te borgen. Ook heeft uw raad een protocol vastgesteld waarin wordt beschreven hoe te handelen bij mogelijke integriteitskwesaties. De strekking van het betreffende protocol is dat een eerste screening van een integriteitsmelding een interne aangelegenheid betreft. De instandhouding van de geheimhouding is in lijn met het protocol dat u als raad heeft vastgesteld.

1.2 Overheidsinformatie is in principe altijd openbaar, tenzij de Woo bepaalt dat de gevraagde informatie niet openbaar mag of hoeft te worden gemaakt.

Bij besluit van 10 april 2025 heeft de burgemeester reeds gemotiveerd welke weigeringsgronden in de Woo reden vormen voor het niet verstrekken van het gevraagde document.

Deze redenen worden hier als herhaald en ingelast beschouwd;

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (art. 5.1 lid 2 onder e Woo)

Het openbaar maken van deze eerste screening zal onevenredig veel inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokken wethouder. Doordat de melders er bewust voor hebben gekozen hun melding publiekelijk te maken is de wethouder op persoonlijk vlak publiekelijk geraakt. Het belang van openbaarheid van het gehele document voor een ieder weegt niet op tegen het opnieuw 'aanwakken' van de publieke commotie.

Functioneren van het bestuursorgaan (art. 5.1 lid 2 onder i Woo)

Uit de toelichting van het wetsartikel blijkt dat deze uitzonderingsgrond bijvoorbeeld ziet op informatie die is verkregen vanuit integriteitsonderzoeken. Iemand beschuldigen van een (vermeende) integriteitsschending is een zwaar middel. De rode draad in het door u als raad vastgestelde Protocol is daarom ook dat een eerste screening van een integriteitsmelding een interne aangelegenheid betreft.

Een politiek ambtsdrager moet de vrijheid kunnen hebben om zich openhartig te kunnen verdedigen tegen dit soort beschuldigingen. Bij een onderzoek naar de integriteit van een persoon is waarheidsvinding een belangrijke factor. De vrees tot openbaarmaking moet er niet toe leiden dat een politiek ambtsdrager iets anders vertelt dan de waarheid of zich niet vrij voelt de waarheid te vertellen.

Het openbaar maken van het document zou er daarnaast toe kunnen leiden dat een toekomstige melder van een vermeende integriteitsschending terughoudender zal zijn in het doen van een melding.

1.3. Openbaarmaking is een middel om integriteit te bevorderen, niet een doel op zich. Iemand beschuldigen van een (vermeende) integriteitsschending is een zwaar middel. Een politiek ambtsdrager moet de vrijheid kunnen hebben om zich openhartig te kunnen verdedigen tegen dit soort beschuldigingen. De burgemeester heeft er in dit specifieke geval voor gekozen om een externe deskundige partij de eerste screening te laten uitvoeren. Dit alles in het licht van het bevorderen van de integriteit.

De raadsleden hebben de rapportage onder geheimhouding mogen inzien, alsook de melders. Hiermee heeft er een vorm van democratische controle plaatsgevonden. Een verdergaande vorm van democratische controle door het openbaar maken van de eerste screening voor eenieder, draagt niet bij aan het bevorderen van de integriteit.

1.4 De uitspraken die de wethouder heeft gedaan tijdens het interview, zijn onlosmakelijk verweven in de rapportage van BING. De eerste screening borduurt voort op de mondelinge toelichting van de wethouder. Openbaarmaking van delen van het document, is daarom niet mogelijk zonder dat de betekenis van de eerste screening tenietgaat.

Kanttekeningen en risico's

1.1. Indien de raad besluit om de geheimhouding op te heffen heeft dat ook mogelijk gevolgen voor toekomstige integriteitsskwesties.

Eenzijds omdat het nu openbaar maken van de eerste screening de motivering om bijvoorbeeld toekomstige rapporten niet openbaar te maken moeilijk te motiveren is.

Anderzijds omdat openbaarmaking er toe kan leiden dat de melder van een vermeende integriteitsschending terughoudender zal zijn in het doen van een melding of de politiek ambtsdrager terughoudender is in zijn of haar berichtgeving.

Kosten en dekking

Aan het handhaven van de geheimhouding zijn geen kosten verbonden.

Uitvoering

Nadat de raad heeft besloten om wel of niet over te gaan tot opheffing van de geheimhouding zal de burgemeester een nieuw besluit moeten nemen op de ingediende Woo-verzoeken.

Als de raad besluit de geheimhouding te handhaven zal de burgemeester een gelijkkluidend besluit nemen zoals dit reeds is verwoord in het besluit van 10 april 2025.

Als de raad besluit de geheimhouding op te heffen zal de burgemeester een nieuw besluit nemen in achtneming met de weigeringsgronden van de Woo.

Communicatie en participatie

Na besluitvorming van de gemeenteraad zal er door de burgemeester een nieuw besluit worden genomen op de Woo-verzoeken. En tevens zal het raadsbesluit worden gepubliceerd.

Bijbehorende documenten

Onderwerp	Poststuknummer	Zaakdossier
Ontwerp-raadsbesluit BD 015	G.25.03103	Z250000238
Beslissing Woo-verzoek	U.25.03099	Z250000238
Advies Intergemeentelijke Adviescommissie bezwaarschriften aan [REDACTED]	G.25.02418	Z250000238
Advies Intergemeentelijke Adviescommissie bezwaarschriften aan de Burger Alliantie	G.25.02419	Z250000238
Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Gulpen-Wittem 2021	G.21.03024	